REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KLASA: UP/I-612-08/04-04/05
URBROJ: 532-05-01-02-02/3-26-02
Zagreb, 7. srpnja 2026.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine" broj 145/24 i NN 151/25) i članka 17. stavka 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine", broj 128/25), donosi

ODLUKU

1.
Na osnovi provedenog ispitivanja i usklađivanja s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara utvrđeno je da Hvarska čipka od niti agave, zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro Rješenjem KLASA: UP/I-612-08/04-04/05, URBROJ: 532-10-1/1-04-1 od 25. listopada 2004. godine i upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1835, ima status kulturnoga dobra. Ovom kulturnom dobru mijenja se naziv tako da glasi: „Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave".

2.
Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. ove Odluke:

- identificiranje, evidentiranje, dokumentiranje, znanstveno-stručno istraživanje, praćenje stanja
- omogućavanje dostupnosti javnosti sukladno načinima na koje nositelji upravljaju pristupom vlastitoj kulturnoj baštini ili njezinu dijelu
- poticanje prenošenja i njegovanja u izvornoj i drugim sredinama, poticanje revitalizacije kulturnog dobra ili njegovih segmenata
- uključivanje tema vezanih uz nematerijalna kulturna dobra u programe formalnoga i neformalnoga obrazovanja
- osiguravanje međusektorskog i interdisciplinarnog pristupa zaštiti i očuvanju uz prilagodbe suvremenim potrebama zajednica i nositelja
- povećanje vidljivosti, promicanje uloge i značenja kulturnoga dobra u društvu
- uključivanje zaštite i očuvanja kulturnog dobra u razvojne programe, planove i strategije
- u provedbe mjera zaštite potrebno je uključiti nositelje i po potrebi zajednicu, te osigurati njihov pristanak u svim fazama provedbe mjera.

3.
Nositelji su sve pravne i fizičke osobe evidentirane na Popisu nositelja koji je sastavni dio ove Odluke. Nositelj kulturnoga dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra. Područni konzervatorski ured/služba dužan je o svim promjenama Popisa nositelja obavijestiti stručnu službu nadležne Uprave Ministarstva kulture i medija.

4.
Za predmetno nematerijalno kulturno dobro nalaže se upis izmjene njegova naziva utvrđenog u točki 1. ove Odluke te mjera zaštite i očuvanja kulturnog dobra utvrđenih u točki 2. ove Odluke u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z-1835**.

O b r a z l o ž e n j e

Člankom 17. stavkom 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske propisana je obveza Ministarstva kulture i medija da ispita i uskladi s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine", broj 145/24 i NN 151/25) rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra koja su važila do dana stupanja na snagu ovog Zakona, a ne sadrže sve propisane podatke o stanju kulturnog dobra i s njime usklađene mjere zaštite i očuvanja utvrđene konzervatorskim podlogama i drugim propisanim dokumentima.

U postupku ispitivanja Rješenja o zaštiti nematerijalnog kulturnog dobra Hvarska čipka od niti agave KLASA: UP/I-612-08/04-04/05, URBROJ: 532-10-1/1-04-1 od 25. listopada 2004. godine, upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1835, utvrđeno je da postoji potreba za izmjenom naziva kulturnoga dobra, cjelokupnoga obrazloženja te za dodavanjem popisa nositelja. Slijedom navedenoga, naziv kulturnog dobra „Hvarska čipka od niti agave" mijenja se tako da glasi: „Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave". Navedena izmjena naziva predmetnog kulturnog dobra upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1835. Za predmetno kulturno dobro utvrđeno je sljedeće:

Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave (čipka od agave, hvarska čipka) nematerijalno je kulturno dobro iz područja tradicijskih obrta, tekstilnog rukotvorstva, koje se njeguje u gradu Hvaru na istoimenom otoku, a osobitu vrijednost ima kao jedinstven primjer izrade čipke od prirodnih niti agave te kao prepoznatljiv simbol lokalnog identiteta i važnog dijela hrvatske tradicijske kulture. Sam grad Hvar, smješten na jugozapadnoj obali otoka Hvara, pripada srednjojadranskome kulturnom krugu obilježenom snažnim mediteranskim utjecajima. U tom prostoru razvilo se specifično čipkarstvo koje se razlikuje od drugih hrvatskih čipkarskih središta po materijalu i tehnici izrade.
Umijeće izrade hvarske čipke najmlađa je među tradicijskim čipkarskim vještinama na prostoru Republike Hrvatske. Prema tehnologiji izrade pripada tzv. sunčanoj čipki, čije je ishodište na Kanarskim otocima, a u gradu Hvaru prisutna je od sredine 19. stoljeća. Povijesni izvori svjedoče da se na otoku Hvaru agava prerađivala radi dobivanja vlakana za izradu konopa i mreža, što je omogućilo njezinu širu primjenu i u čipkarstvu kao lako dostupnog materijala. Istodobno se u gradu Hvaru, već od početka 19. stoljeća, u privatnim školama, kao i u školi pri benediktinskom samostanu, provodila sustavna poduka u ručnom radu. Sestre benediktinke poznavale su različite tehnike ručnog rada, a zahvaljujući nabavi alata i stručne literature iz europskih središta poput Venecije i Beča bile su upoznate s tada suvremenim čipkarskim znanjima. Upravo su se unutar samostana oblikovale, razvijale, obogaćivale i očuvale različite tehnike izrade čipke od agave, koje predstavljaju temelj njezine jedinstvenosti i kontinuiteta. Nakon prestanka rada samostanske škole kao javne obrazovne ustanove početkom 20. stoljeća izrada čipke ostaje očuvana unutar samostana, gdje se prenosi isključivo na nove članice reda. Čipka od agave danas je sve traženiji suvenir, zavjetni dar ili predmet darivanja, a ujedno i zaštitni znak grada Hvara.
Niti za izradu čipke dobivaju se pažljivom obradom svježih listova agave, koji se beru u točno određenom razdoblju godine. Tako dobivene niti odlikuju se bijelom bojom, finoćom, ali i odgovarajućom čvrstoćom i duljinom, što ih čini pogodnima za izradu ove specifične vrste čipke jedinstvenih estetskih i strukturnih svojstava. Prema tehnici rada razlikujemo čipku *tenerifa*, zatim *tenerifa s mreškanjem* i vezenje na mreži. *Tenerifa* se izrađuje tako da se na čvrstom kartonu najprije načini podloga u obliku zrakaste mreže koja ispunjava kružni oblik različitih veličina. Zatim se jednom niti uvedenom u iglu za šivanje po nitima podloge isprepliću različiti geometrijski motivi. Kod *tenerife s mreškanjem,* kao i *mreškanja u krug*, posebnom iglom, poput one za pletenje mreže, nit se prebacuje preko okruglog štapića i dobivaju se redovi malih, duguljastih okanaca. Kružnim nizom okanaca postupno se oblikuje podložak oko središnjeg dijela izrađenog tehnikom *tenerife*. Treći način izrade je vezenje iglom po prethodno izrađenoj mreži malih kvadratnih otvora napetoj na posebnom okviru. Čipka od agave izrađuje se bez predložaka ili nacrta, zbog čega je svaki primjerak veličinom i uzorkom jedinstven, a konačan izgled ovisi o iskustvu, maštovitosti i kreativnosti izrađivačice.
Danas su glavni nositelji ove vještine sestre benediktinke u samostanu u Hvaru, gdje je izrada čipke sastavni dio svakodnevnog života i obvezna aktivnost za novakinje. Grad Hvar također sudjeluje u očuvanju i promociji dobra kroz institucionalnu potporu. Unatoč tomu, izazov predstavlja ograničen broj nositelja i zatvorenost samostanske zajednice, što otežava šire prenošenje znanja. Važan doprinos

očuvanju daje i muzejska djelatnost, uključujući zbirke u kojima se čuvaju povijesni i suvremeni primjerci, kao i povremene izložbe o čipkarstvu i demonstracije izrade.
Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave ima iznimnu kulturnu, povijesnu i etnološku vrijednost kao rijedak primjer očuvane tradicije koja se kontinuirano prenosi unutar specifične zajednice. Njegova posebnost ogleda se u jedinstvenom materijalu, ograničenom geografskom području i visokoj razini umijeća potrebnog za izradu. Kao dio upisa Čipkarstva u Hrvatskoj na UNESCO-ovu Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, ovo dobro ima osobitu važnost u očuvanju kulturnog identiteta grada Hvara i šire zajednice te promicanju bogatstva hrvatske tradicijske baštine.
Čipkarstvo u Hvaru jedinstveno je svjedočanstvo žive kulturne tradicije koja je ostavila neizbrisiv trag u kulturološkoj slici sredine u kojoj je nastajala i trajala.

Nakon ispitivanja i usklađivanja Rješenja citiranoga u izreci ove Odluke, a na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo za utvrđivanje statusa kulturnoga dobra, na sjednici održanoj 3. lipnja 2026. godine, predložilo je donošenje Odluke kojom se utvrđuje da Hvarska čipka od niti agave, zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro Rješenjem KLASA: UP/I-612-08/04-04/05, URBROJ: 532-10-1/1-04-1 od 25. listopada 2004. godine i upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-1835, ima status kulturnoga dobra u smislu članaka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te joj je promijenjen naziv u „Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave“ te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, a u vezi s člankom 17. stavkom 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske određuje sustav mjera zaštite (točka 2. Odluke) kao i upis izmjena u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

OVLAŠTEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA

RAVNATELJA UPRAVE

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.

Dostaviti:

1. *Svim nositeljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija:*
   Samostan sv. Ivana Krstitelja i sv. Antuna Opata, Ulica Kroz Grodu 15, 21450 Hvar
2. Hvarska biskupija, Trg sv. Stjepana 26, 21450 Hvar
3. Grad Hvar, Milana Kukurina 2, 21450 Hvar
4. Etnografski muzej Split, Iza Vestibula 4, 21000 Split
5. Splitsko-dalmatinska županija, Domovinskog rata 2, 21000 Split
6. Institut za etnologiju i folkloristiku, Šubićeva 42, 10000 Zagreb
7. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
   - Područni konzervatorski ured Split, Porinova bb, 21000 Split
   - Odjel za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu, ovdje
8. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
   - Odjel za Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, ovdje
   - Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KLASA: UP/I-612-08/04-04/05
URBROJ: 532-05-01-02-02/3-26-03
Zagreb, 7. srpnja 2026.

Popis nositelja nematerijalnoga kulturnog dobra

Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave

Nositelji dobra dužni su provoditi mjere zaštite radi njezina očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno tradicijske matrice i pojavnosti. O svim promjenama nositelja nadležno tijelo je dužno obavijestiti stručnu službu nadležnu za nematerijalnu kulturnu baštinu, koje će sukladno izmjenama revidirati Popis nositelja.

Fizičke/pravne osobe koje prakticiraju ili aktivno promiču **Umijeće izrade hvarske čipke od niti agave:**

1. Samostan sv. Ivana Krstitelja i sv. Antuna Opata, Ulica Kroz Grodu 15, 21450 Hvar

OVLAŠTEN ZA OBAVLJANJE POSLOVA

RAVNATELJA UPRAVE

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.